

ZÁKLADNÍ ŠKOLA CHRÁSTAVA,
náměstí 1.máje 228, okres Liberec – příspěvková organizace
PSC: 463 31 IČO:72741643

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Zpracovala: Ing. Jiřina Suchá – zástupce ředitele školy

Školní rok: 2025/2026

1. Úvod

Preventivní strategie uplatňovaná v České republice vyplývá z „Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 - 2027“. Mezi základní cíle patří výchova k předcházení, minimalizaci či oddálení rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti jako standardní součást výchovně vzdělávacího procesu v prostředí školy. Preventivní program vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, Č. j.: 21 291/2010-28. Preventivní působení ve škole je proces zaměřený na zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, na rozvoj schopností poradit si v různých životních situacích, zaujmout k nim správný postoj, správně se rozhodnout a objektivně zhodnotit, zda se jedná o rizikové činnosti.

2. Charakteristika školy

Základní škola Chrastava je školou spádovou, to znamená, že poskytuje vzdělávání nejširšímu spektru žáků nejen místních, ale i dojíždějících z okolních obcí. Spádovým obvodem školy je katastrální území města Chrastava, současně je však škola otevřena pro všechny děti ze správního území obvodu ORP Liberec. Školu navštěvují žáci Chrastavy včetně jejích odloučených částí vesnického charakteru Vítkov, Andělská Hora, Víska a Vysoká, ale i žáci samostatných obcí Nová Ves, Bílý Kostel nad Nisou a Václavice. Škola se rozkládá ve třech samostatných budovách. Ani jedna z těchto budov se nenachází v příliš klidném prostředí. V hlavní budově na náměstí města sídlí vedení školy. Budovy, na náměstí 1. máje a ve Školní ulici, mají vlastní tělocvičnu. Škola vlastní dvě sportovní multifunkční hřiště. Jedno se nachází u budovy školy ve Školní ulici, druhé je mimo areál školy nedaleko budovy školy na náměstí 1. máje. Školní jídelna je od 1. 1. 2026 součástí školy. Žáci sem docházejí na obědy v doprovodu vyučujících.

V letošním školním roce 2025/2026 má škola celkem 27 tříd, na prvním stupni 15 tříd, na druhém stupni 12 tříd a 2 třídy speciální. Školu navštěvuje 618 žáků, z toho 311 na prvním stupni, 299 na druhém stupni a 10 ve speciálních třídách. Do školy dojíždějí žáci z okolních vesnic Bílý Kostel nad Nisou, Vítkov a Nová Ves. Na škole působí celkem 47 učitelů, 5 vychovatelek školní družiny a 3 asistenti pedagoga. Poradenské služby na škole jsou v souladu s vyhláškou č. 197/2016 Sb. tvořeny výchovným poradcem, metodikem prevence a speciálním pedagogem.

Škola vyučuje ve všech třídách I. a II. stupně podle vlastního vzdělávacího programu, kterým je Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s motivačním názvem „Škola směrů, cest a možností“. Příloha školního vzdělávacího programu, která zohledňuje snížené výstupy učiva, je určena pro žáky ve speciálních třídách, resp. pro žáky s mentálním postižením.

3. Analýza současné situace na škole

Prevence rizikového chování představuje jakékoliv zdravotní, sociální, výchovné či jiné působení směřující k předcházení rizikového chování, zamezující jeho další vývoj, zmírňující již existující jeho formy a projevy a pomáhající řešit jeho důsledky. Proto se v této oblasti škola snaží pro své žáky vytvářet bezpečné a pozitivní sociální klima. Je bezpodmínečně nutné zahájit již na prvním stupni základní školy všeobecnou primární prevenci s cílem ovlivňování postojů a chování dětí a současně poskytnutí dostatečných informací a dovedností k tomu, aby se zamezilo výskytu rizikového chování nebo se jeho výskyt posunul co do nejpozdějšího věku dětí.

Aktuální informace o situaci na škole v oblasti rizikového chování budou zjišťovány:

- a) na základě pozorování chování žáků, rozhovorů se žáky
- b) na základě rozhovorů s třídními učiteli, s ostatními učiteli
- c) na základě dotazníků týkajících se šikany, agresivního chování, rizikového sexuálního chování, vapování, kouření, užívání nikotinových sáčků, alkoholu, marihuany

V uplynulém období byly informace získávány hlavně prostřednictvím pozorování chování žáků a rozhovorů se žáky a třídními učiteli. Z nich vyplývá, že nejrozšířenějším jevem rizikového chování je kouření elektronických cigaret a užívání nikotinových sáčků. Výskyt kouření tabáku se snižuje. Příležitostně se objevuje konzumace alkoholu. Vedle těchto legálních, společensky tolerovaných drog se objevuje kouření marihuany. Všechny tyto drogy jsou pro mladistvé běžně dostupné, a přestože jsou na jejich nebezpečí mnohokrát upozorňováni, stále častěji s nimi experimentují. Alarmující je i skutečnost, že se stále snižuje věková hranice.

4. Strategie prevence školní neúspěšnosti

Ve strategii prevence školní neúspěšnosti je nutné určit především samotný důvod selhávání žáka. Při řešení a určení školního neúspěchu jde o náročný proces, kterým se zabývají zaměstnanci, kteří přicházejí se žákem do kontaktu v procesu jeho vzdělávání. Zde je důležitá spolupráce především rodiny, samotného žáka a učitele. V neposlední řadě i účast odborníků z řad školních tak mimoškolních poradenských služeb.

Samotná školní výkonová stránka žáka se skládá z mnoha faktorů, především osobnostních, zdravotních a vývojového prostředí, hlavně rodinného a mimoškolního.

Každý případ školní neúspěšnosti má svou individuální příčinu, své podmínky a vlastní vývoj. Ve struktuře nadání, charakteru zájmu o samotné učení, emocionálním rozpoložení, motivaci, zdravotním stavu, výkonnosti, rodinném zázemí a samotném intelektu.

Aby bylo dítě v první řadě ve škole úspěšné, musí být zralé a způsobilé pro školní docházku.

1. Oblast sociálně psychologických faktorů:

- *nedostatky a závady v rodinném a školním prostředí*
- *špatná bytová situace*
- *rozumový rozvoj osobnosti*
- *kulturní, osobnostní a sociální podmínky života*
- *sociokulturní úroveň rodiny*
- *jazyková kultura rodinného prostředí*
- *psychické, zejména emoční strádání*
- *konfliktové situace v rodině*
- *kvantita kontroly přípravy dětí na vyučování ze strany rodičů*
- *zájem rodičů o výsledky výchovy a vzdělání a o budoucí povolání svých dětí,*
- *úplnost rodiny*

2. Oblast biologicko psychologických faktorů:

- *neuropsychická nezralost pro školu*
- *vývojové fáze se zvýšenými nároky na metabolismus*
- *pohybový neklid*
- *percepčně motorické poruchy*
- *smyslové vady, řečové vady*
- *nedostatky ve struktuře poznávacích procesů*
- *nevyhraněné laterality*
- *stavy zvýšené únavnosti a kolísavé výkonnosti*
- *neuropsychické snížení koncentrace pozornosti,*
- *choroby a dlouhodobá nemocnost včetně stavu v rekonvalescenci*

3. Oblast intrapsychických faktorů:

- *nedostatečný rozvoj zájmu o učení*
- *záporný vztah žáka k učení*
- *nedostatečná školní motivace*
- *záporný vztah žáka k učiteli*
- *pubertální povahové změny*
- *nedostatky v rozvoji pracovních návyků a techniky*
- *intelektuální pasivita*

Jak pracovat se žákem při zjištění faktorů školní neúspěšnosti:

I. práce se žákem

- individuální přístup k žákovi
- přiměřené časové dotace
- ověřování pochopení zadání úkolu
- poskytování zpětné vazby
- zadávání vhodných cvičení na ověřování znalostí
- preferování ústní formy ověřování znalostí

II. pedagogická intervence

- individuální práce se žákem v rámci vyučování
- pedagogické vzdělávací a reedukační činnosti
- speciálně pedagogické vzdělávací a reedukační činnosti

III. spolupráce s rodiči

- pravidelné informování rodičů o výsledcích výchovně vzdělávacího procesu
- osobní konzultace s rodiči, případné dohody s rodiči
- soustavný dohled rodičů na domácí přípravu žáka na výuku

IV. podpůrná opatření školy

- spolupráce učitel, rodič
- podpora školních poradenských služeb
- dle potřeby vypracovat PLPP – plán pedagogické podpory
- při přetrvávajících obtížích doporučit návštěvu nebo kontaktovat PPP, SPC, lékaře,
- OSPOD, PČR
- řídit se doporučeními dle odborných zpráv
- vypracovat IVP

5. Cíle preventivního programu školy

5.1. Dlouhodobé cíle

- Preventivní působení na žáky se stane významnou součástí výchovně vzdělávacího procesu školy

- Zabránění vzniku a šíření rizikových jevů v chování žáků, zvýšení odolnosti žáků vůči těmto negativním vlivům, výchova ke zdravému životnímu stylu
- Vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vytváření pozitivních vztahů mezi žáky a řešení problémových situací

5.2. Krátkodobé cíle

- Zajištění přednášek pro žáky druhého stupně na vybraná témata rizikového chování
- Metodické vedení třídních učitelů při vedení šestých tříd
- Vypracování komunikačního systému prevence na škole
- Informování rodičovské veřejnosti o preventivních aktivitách školy prostřednictvím webových stránek

6. Vymezení cílové populace

- Žáci prvního a druhého stupně
- Žáci speciálních tříd
- Pedagogičtí pracovníci
- Rodičovská veřejnost

7. Realizace preventivního programu školy

Naším úkolem je každodenní vytváření zdravého, podnětného a bezpečného prostředí školy, rozpoznávání individuálních možností žáků tak, aby si je sami uvědomili a dokázali jich využít. Na základě co nejširšího spektra uplatňovaných přístupů, metod a forem by si naši absolventi měli budovat klíčové kompetence pro nejrůznější oblasti lidského života.

Preventivní témata jsou zařazována do mnoha výukových předmětů. Na prvním stupni jsou to především literární výchova, prvouka, vlastivěda, přírodověda, pracovní činnosti, výtvarná výchova, tělesná výchova. V možnostech učitele je libovolné začleňování různých aktivit v souvislosti s probíranými tématy. Na druhém stupni jsou oblasti prevence probírány v předmětech občanská výchova, výchova ke zdraví, český jazyk, přírodopis, chemie a tělesná výchova. Kromě výuky je prevence realizována dalšími nadstavbovými aktivitami v rámci školy. Patří sem jednorázové akce pro žáky, přednášky, besedy, které představují převážně specifickou primární prevenci, dále exkurze, pobytové zájezdy, projekty, vzdělávací semináře pro vyučující. Nespecifickou primární prevenci zahrnuje nabídka zájmových kroužků. K realizaci minimálního preventivního programu dochází v průběhu celého školního roku a podílí se na ni kromě třídních učitelů i ostatní pedagogové. Ti zařazují dané oblasti prevence do tematických plánů.

K tomu lze využít různých metod a forem práce:

- výklad (předávání informací)
- vyhledávání, třídění, zpracování informací žáky
- skupinová práce
- besedy, diskuse, přednášky
- sociální hry, hraní rolí
- zážitkové aktivity
- školní projekty
- exkurze, pobytové kurzy
- schránka důvěry

Aktivity zaměřené na pedagogické pracovníky:

- vzdělávací akce dle vhodného výběru
- komunikace se žáky, rodiči, kolegy
- přednášky, pracovní porady a konzultace s metodikem prevence, výchovným poradcem
- sebevzdělávání na základě doporučené literatury metodikem prevence, výchovným poradcem

Aktivity zaměřené na rodiče a veřejnost:

- seznámení rodičů s PPŠ a školním řádem v rámci třídních schůzek a webových stránek školy
- nabídka konzultačních hodin třídních učitelů, metodika prevence, výchovného poradce, speciálního pedagoga
- informování o postupech školy v případě výskytu rizikového chování žáků
- poskytování informací prostřednictvím tisku a webových stránek školy o preventivních akcích
- nabídka poradenských služeb školy, případně doporučení dalších poradenských institucí v regionu

8. Měření efektivity programu

Veškeré realizované aktivity jsou evidovány. Jejich výsledky se budou pravidelně porovnávat se stanovenými cíli. Předmětem sledování bude i dopad na jednotlivé cílové skupiny.

Podklady pro měření efektivity:

- dotazníky
- ankety zaměřené na konkrétní akce
- sociometrická šetření v problémových třídách
- studijní výsledky žáků, míra kázeňských postihů
- diskuse ve vyučovacích hodinách
- formální a neformální rozhovory se žáky
- zprávy pro vedení školy o uskutečněných akcích a exkurzích
- sdělení ze schránky důvěry

9. Preventivní témata ve výuce (nespecifická primární prevence)

I. stupeň

Tabulka č. 1:

ROČNÍK	TÉMA	PŘEDMĚT
1. – 3.	Lidová slovesnost Dětské knihy, časopisy Divadlo, film, televize, rozhlas Dramatická výchova	ČESKÝ JAZYK
	Moje rodina, můj domov Lidé kolem nás Práce a volný čas Příroda Zdraví člověka Bezpečnost na cestě	PRVOUKA
	Svět rostlin a zvířat Lidové tradice a zvyky Ilustrace v literatuře	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
	Zásady jednání a chování při sportu Základní plavecká výuka	TĚLESNÁ VÝCHOVA
	Vytváření pracovních návyků	PRACOVNÍ ČINNOSTI
4. – 5.	Čeští a světoví literární autoři Charakteristika literárních postav Básně, pranostiky, přísloví a rčení Národní tradice Základy komunikačních dovedností	ČESKÝ JAZYK
	Podmínky života na Zemi Ohleduplné chování k přírodě Lidské aktivity a příroda Lidské tělo Péče o zdraví	PŘÍRODOVĚDA
	Báje, mýty, pověsti Soužití a chování lidí Právo a spravedlnost	VLASTIVĚDA

	Svět člověka Výtvarné umění	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
	Význam pohybu pro zdraví Dopravní výchova	TĚLESNÁ VÝCHOVA
	Bezpečnost a hygiena práce	PRACOVNÍ ČINNOSTI

II. stupeň

Tabulka č. 2:

ROČNÍK	TÉMA	PŘEDMĚT
6.	Pohádky, mýty a báje Dobrodružná literatura, sci-fi Humorná literatura Poezie Fantazie v životě člověka Verbální a neverbální komunikace Komunikace v běžných životních situacích	ČESKÝ JAZYK
	Rodinný život Život ve škole První pomoc	OBČANSKÁ VÝCHOVA
	Nakažlivé choroby	PŘÍRODOPIS
	Význam pohybu pro zdraví	TĚLESNÁ VÝCHOVA
7.	Fantazie v literatuře Bajky, slovní hříčky Balady a romance, báje a pověsti Cestopisy, poezie	ČESKÝ JAZYK
	Svět kolem nás Lidská práva	OBČANSKÁ VÝCHOVA
	Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	TĚLESNÁ VÝCHOVA
8.	Biblické příběhy Dějiny literatury Filmové scénáře	ČESKÝ JAZYK

	Meziválečné divadlo Sociálně komunikační dovednosti	
	Osobnost Psychické procesy a stavy Člověk v digitálním světě	OBČANSKÁ VÝCHOVA
	Vývoj jedince Základy genetiky	PŘÍRODOPIS
	Rodina Mezilidské vztahy Člověk ve zdraví a nemoci Sexualita	VÝCHOVA KE ZDRAVÍ
	Význam pohybu pro zdraví Základy první pomoci	TĚLESNÁ VÝCHOVA
9.	Meziválečná a poválečná literatura Exilová a samizdatová literatura Písničkáři Autobiografie Současní autoři	ČESKÝ JAZYK
	Občan a právo Globální svět Životní plány a cíle	OBČANSKÁ VÝCHOVA
	Léčiva a drogy	CHEMIE
	Ekologie a životní prostředí	PŘÍRODOPIS
	Péče o zdraví Zdravá výživa Prevence zneužívání návykových látek Osobní bezpečí Sexuální výchova	VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Speciální třídy

Tabulka č. 3:

ROČNÍK	TÉMA	PŘEDMĚT
I. stupeň	Literární výchova Formy společenského styku Komunikační výchova	ČESKÝ JAZYK
	Člověk a jeho zdraví Lidské tělo Zdravá výživa Lidé kolem nás Osobní bezpečí Ochrana člověka za mimořádných situací	PRVOUKA PŘÍRODOVĚDA
	Rodina a společnost Dopravní výchova	VLASTIVĚDA
	Činnosti ovlivňující zdraví Základy první pomoci	TĚLESNÁ VÝCHOVA
II. stupeň	Literární výchova Komunikační výchova	ČESKÝ JAZYK
	Člověk ve společnosti Mezilidské vztahy Člověk a volný čas	OBČANSKÁ VÝCHOVA
	Biologie člověka Zdravý životní styl Nemoci, pohlavní nemoci, antikoncepce Závislosti	PŘÍRODOPIS
	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence Podpora zdraví Změny v životě člověka Osobnostní a sociální vývoj Zdravý způsob života a péče o zdraví Vztahy mezi lidmi a formy soužití	VÝCHOVA KE ZDRAVÍ
	Význam pohybu pro zdraví Vytváření zájmu o sport a sportovní aktivity	TĚLESNÁ VÝCHOVA

	Lidové tradice, zvyky, řemesla Osobní hygiena	PRACOVNÍ ČINNOSTI
--	--	-------------------

(ŠVP ZŠ Chrastava, 2007)

10. Preventivní aktivity školy (nespecifická primární prevence)

10.1. Akce školy – roční plán práce

Tabulka č. 4:

OBDOBÍ	NÁZEV AKCE	CÍLOVÁ SKUPINA
Září	Všichni spolu – harmonizační den 1. tříd	1. ročník
	Harmonizační dny	6. ročník
	Vycházky do přírody – průběžně	Speciální třídy
	Třídní schůzky	Rodiče všech žáků
Říjen	Přírodovědná vycházka do okolí města	1. – 2. ročník
	Planetárium	5. ročník
	Národní muzeum Praha	6. ročník
	Historická Praha – exkurze	8. ročník
	Přespolní běh	Výběr žáků 2. stupně
	Veletrh vzdělávání – EDUCA	Vycházející žáci
Listopad	Malá školní superstar	3. – 5. ročník
	Halloween – odpolední škola s angličtinou	4. – 5. ročník
	Dějepisná olympiáda – školní kolo	Žáci 2. stupně
	Zlatý slavík – kulturní vystoupení	1. – 2. ročník
	Brána do Slabikáře	1. ročník
	Třídní schůzky – tripartity	Rodiče všech žáků
	Hudba školám	1. stupeň + 8. – 9. ročník

Prosinec	Čertovská škola	1. – 5. ročník
	Adventní běh do schodů	Vybraní žáci 2. stupně
	Adventní zpívání – uvítání Adventu	1. – 2. ročník
	Vánoční škola	3. – 5. ročník
	Adventní koncert v kostele	3. – 5. ročník
	Výstava betlémů	3. – 5. ročník
	Vánoční dílny	1. – 2. ročník
	Adventní zájezd – Königstein, Budyšín	6. – 7. ročník
	Národní muzeum – historická exkurze Praha	9. ročník ?
	Olympiáda z českého jazyka	8. – 9. ročník
	Vánoční trhy	Speciální třídy
Leden	Zimní radovánky – sporty a pobyt v přírodě, vycházka ke krmelci	1. – 2. ročník
	Speciální šlápota	Speciální třídy
	Lyžařský výcvikový kurz	7. ročník
Únor	Karneval	1. – 4. ročník
	Konverzační soutěž v anglickém jazyce, německém jazyce	8. – 9. ročník
	Masopust – zvyky a tradice	1. – 2. ročník
	Dopravní soutěž – školní kolo	5. – 9. ročník
	Biologická, zeměpisná olympiáda	2. stupeň
Březen	Recitace	1. – 2. ročník
	Recitační přehlídka na téma Příroda	3. – 5. ročník
Duben	Planeta Země	7. ročník
	Den Země	3. – 5. ročník

	Velikonoční dílny	3. – 5. ročník
	Čarodějnický den	3. – 5. ročník
	Čarodějnická škola, čarodějnické rejdní	1. – 2. ročník
	Návštěva Poslanecké sněmovny	8. ročník
	Praha – kostel Svatého Cyrila a Metoděje, Lidice	9. ročník
Květen	Slavnosti Slabikáře	1. ročník
	Historická Praha - exkurze	4. ročník
	Beseda s Městskou policií	4. ročník
	Turnaj v brännballu	6. – 7. ročník
	Sportovní hry	Speciální třídy
Červen	Den dětí – pohádkový les, hry, soutěže, vycházky	9. ročník pro 1. až 2. ročník
	Dětský den nově	3. – 5. ročník
	Sportovní den	1. – 9. ročník
	Zkoušky cyklistů	4. ročník
	Zlatá pětka - soutěž	5. ročník
	Vystoupení pro rodiče a mateřské školy	1. – 2. ročník
	Olympijský běh	1. – 9. ročník
Akce probíhající průběžně	Žakovský parlament	3. – 9. ročník
	Střevlík – programy ekologického střediska	1. – 9. ročník
	Městská knihovna Chrastava	1. – 9. ročník
	Krajská vědecká knihovna Liberec	1. – 9. ročník
	Divadelní představení a kulturní pořady	1. – 9. ročník
	Plavání	2. – 3. ročník
	Florbal	4. – 9. ročník

	Školy v přírodě	1. – 5. ročník
	Sportovní soutěže (AŠSK)	4. – 9. ročník

10.2. Zájmové útvary (nespecifická primární prevence)

Tabulka č. 5:

NÁZEV ZÁJMOVÉHO ÚTVARU	CÍLOVÁ SKUPINA
Anglický jazyk	4. – 5. ročník
Konverzace v německém jazyce	8. – 9. ročník
Hravá čeština	4. – 5. ročník
Dramatický kroužek	3. – 4. ročník
Pěvecký kroužek – 1. stupeň	1. – 5. ročník
Pěvecký kroužek – 2. stupeň	6. – 9. ročník
Výtvarný kroužek	3. – 6. ročník
Vaření	5. – 6. ročník
Jóga	1. ročník
Florbal – mladší žáci	6. – 7. ročník
Florbal – starší žáci	8. – 9. ročník
Florbal - dívky	6. – 7. ročník

11. Preventivní aktivity školy (specifická primární prevence)

Tabulka č. 6:

OBDOBÍ	NÁZEV AKCE (ORGANIZÁTOR)	CÍLOVÁ SKUPINA
Září - červen	Přežiješ i bez mobilu Advaita, z. ú. Liberec	5. ročník
Září - červen	Bezpečí na internetu Advaita, z. ú. Liberec	7. ročník
Září - červen	Partnerské vztahy Advaita, z. ú. Liberec	8. ročník
Září - červen	Nenech se zmanipulovat Advaita, z. ú. Liberec	9. ročník
Listopad	Cizinec Dramacentrum Bezejména	3. ročník
Listopad	Škodlivé vapování – interaktivní přednáška s diskusí, metodik prevence	7. – 9. ročník
Leden	Šikana – interaktivní přednáška s diskusí, metodik prevence	5. ročník
Leden	Kyberšikana – interaktivní přednáška s diskusí, metodik prevence	6. ročník
Duben	Přednáška s diskusí na téma „Šikana, kyberšikana“ (Policie ČR)	8. ročník
Duben	„Sami“ Film Davida Vignera o poruchách příjmu potravy, diskuse, metodik prevence	8. ročník
Duben	„Mezi nimi“ Film Davida Vignera o HIV, diskuse, metodik prevence	9. ročník
Květen	„Mezi stěny“ Film Davida Vignera o šikaně, diskuse, metodik prevence	7. ročník
Květen	„Abstinent“ Film Davida Vignera o alkoholismu, diskuse, metodik prevence	9. ročník

12. Spolupracující instituce

Krajský úřad Libereckého kraje

U Jezů 642/2a, 460 80 Liberec

Tel.: 485 226 639

www.kraj-lbc.cz

Pedagogicko-psychologická poradna

Truhlářská 360/3, 460 01 Liberec II – Nové Město

Tel.: 485 105 522

www.pppliberec.cz

Středisko výchovné péče Čáp

Na Výšinách 451/9, 460 05 Liberec 5

Tel.: 482 750 807

www.svp-lbc.cz

Centrum intervenčních a psychosociálních služeb Libereckého kraje, p. o.

Tanvaldská 269, 463 11 Liberec 30

Tel.: 482 750 890, 482 750 899

www.cipslk.cz

Oddělení sociálně právní ochrany dětí Magistrátu města Liberce

1. máje 108, 460 01 Liberec 3

Tel.: 485 244 916

www.ospod.cz

Přestupková komise Magistrátu města Liberce

Nám. Dr. E. Beneše 1, 460 59 Liberec 1

Tel.: 485 244 971

www.liberec.cz

Policie ČR – obvodní oddělení Chrastava

Pobřežní 430, 463 31 Chrastava

Tel.: 485 134 092

www.policie.cz

Městská policie Chrastava

Turpišova 230, 463 31 Chrastava

Tel.: 485 143 533, www.chrastava.cz

Městský úřad Chrastava

Turpišova 407, 463 31 Chrastava

Tel.: 485 164 883, www.chrastava.cz

MUDr. Štíčková – praktická lékařka pro děti a dorost

Polní 175, 463 31 Chrástava

Tel.: 482 720 820, 482 720 976

e.stickova@gmail.cz

Linka důvěry Liberec

Tel.: 485 177 177, 605 450 044

www.linka-duvery.cz

K – Centrum Liberec a Jablonec nad Nisou

Felberova 256/11, 460 01 Liberec

Tel.: 775 624 246, 482 713 002

www.mostknadeji.eu/liberecky-kraj/k-centrum-liberec/

Maják o.p.s. Liberec

Konopná 776, 460 14 Liberec 14

www.majakops.cz

Advaita, z. ú.

Rumunská 14/6, 460 01 Liberec IV-Perštýn

Tel.: 482 750 607

www.advaitaliberec.cz

Fokus Liberec o.p.s.

Nezvalova 662/18, 460 15 Liberec XV-Starý Harcov

Tel.: 485 163 440

www.fokusliberec.cz

13. Výchozí dokumenty minimálního preventivního programu

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, Č. j.: 21 291/2010-28 (24 příloh)
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních Č. j. MSMT-21149/2016
- Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, Č. j. MSMT-780/2024-1
- Vyhláška č. 197/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ze dne 2. června 2016, kterou se mění vyhláška č. 72/2005

Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

- Standardy odborné způsobilosti adiktologických služeb (Sekretariát rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, Praha, srpen 2021)
- Školní řád ZŠ Chrastava (Chrastava, 8. 9. 2025)

V Chrastavě 30. 9. 2025

Ing. Jiřina Suchá
zástupce ředitele školy

Mgr. Bc. Aleš Trpišovský
ředitel školy

14. Přílohy minimálního preventivního programu

14.1. Krizový plán – návykové látky ve škole

Užívání návykových látek (tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky, alkohol, návykové látky) v prostorách školy v době školního vyučování, na všech školních akcích i při mimoškolní činnosti není přípustné. Všichni zaměstnanci školy mají oznamovací povinnost k řediteli školy v případě, kdy žáci návykové látky užívají, distribuují nebo u sebe přechovávají.

Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky ve škole

Ve škole je zakázáno kouřit tabákové výrobky, další výrobky určené ke kouření, užívat nikotinové sáčky.

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci uvedených výrobků v prostorách školy v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné ho vyzvat, aby v tomto jednání nepokračoval. Pedagogický pracovník žáka vyzve k odevzdání uvedených výrobků, o události sepíše podrobný záznam s vyjádřením žáka. O celé události je informován třídní učitel, který vše ohlásí zákonným zástupcům žáka. Z donášení uvedených výrobků do školy, z užívání uvedených výrobků ve škole jsou vyvozeny příslušné sankce v souladu se školním řádem.

Návykové látky, alkohol ve škole

Žákům je zakázáno vnášet do školy a ve škole užívat návykové látky a jedy a takové látky, které je svým vzhledem, chutí a konzistencí napodobují.

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci návykové látky, alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

Návykovou látku, alkohol je třeba žákovi odebrat za přítomnosti další osoby. K takovému účelu poslouží obálka – žák vloží návykovou látku za přítomnosti svědka do obálky, obálku pedagogický pracovník zalepí a svým podpisem přes přelep, podpisem svědka a žáka zajistí objektivitu úkonu. V případě, že není nutné volat rychlou záchrannou službu, sepíše o události stručný záznam s vyjádřením žáka, a to za přítomnosti svědka, bezodkladně informuje vedení školy a zákonné zástupce.

Pokud žák po požití návykové látky, alkoholu není způsobilý k pobytu ve škole a účasti na vzdělávacím procesu a není nutné volat rychlou záchrannou službu, je nezbytně nutné, aby si jej převzali zákonní zástupci.

V případě, kdy je žák pod vlivem návykové látky, alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou předlékařskou první pomoc a volá rychlou záchrannou službu a Policii ČR. Současně informuje zákonné zástupce.

Ve všech případech musí splnit škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dětí.

Školní metodik prevence poskytne žákovi a jeho zákonným zástupcům základní informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

Z užívání, distribuce, přechovávání návykové látky, alkoholu ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem.

14.2. Krizový plán – řešení šikanování mezi žáky

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy.

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může se realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, kdy se jedná o tzv. kyberšikanu. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

Základní formy šikany:

- Přímá šikana – fyzická nebo verbální
- Nepřímá šikana – fyzická nebo verbální
- Kyberšikana – použití informačních a komunikačních technologií (počítačů, tabletů, mobilních telefonů a dalších komunikačních nástrojů)

Postupy pro vyšetřování a řešení prvního, druhého, třetího stadia šikany

1. Odhad závažnosti a formy šikany
2. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, rozhovor s obětí
3. Nalezení vhodných svědků
4. Individuální rozhovory se svědky – nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, konfrontace obětí s agresory
5. Ochrana oběti

6. Předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - rozhovor s oběťmi, rozhovor s agresory a směřování k metodě usmíření
 - rozhovor s agresory a směřování k metodě vnějšího nátlaku
7. Realizace vhodné metody:
 - metoda usmíření
 - metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho zákonnými zástupci)
8. Třídnická hodina:
 - efekt metody usmíření
 - oznámení potrestání agresorů
9. Rozhovor se zákonnými zástupci oběti
10. Práce s celou třídou

Postupy pro vyšetřování a řešení pokročilého stadia šikany

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů a informování vedení školy
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi
5. pokračující pomoc oběti
6. oznámení na policii, komunikace se specialistou na řešení šikanování, informace zákonným zástupcům

C. Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory
8. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků
9. individuální případně konfrontační rozhovory se svědky
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, nikdy nekonfrontovat agresory s obětí

D. Náprava

11. metoda vnějšího nátlaku a změna nastavení skupiny

Základem prevence šikanování a násilí ve škole je podpora pozitivních vzájemných vztahů nejen mezi žáky, ale i mezi žáky a učiteli.

14.3. Krizový plán – řešení záškoláctví

Ve škole je třeba zajistit žákům přátelské a stimulující prostředí pro výchovu a vzdělávání.

Včasně odhalení záškoláctví je úkolem školy, zejména třídního učitele dotyčného žáka.

- Při neomluvené absenci do 10 hodin u žáka 1. stupně a do 12 hodin u žáka 2. stupně za dané čtvrtletí školního roku řeší věc třídní učitel se zákonným zástupcem
- Pokud má žák 1. stupně víc než 10 neomluvených hodin a žák 2. stupně víc než 12 neomluvených hodin, svolává ředitel školy výchovnou komisi, o průběhu a závěrech jednání se provede zápis
- Jestliže neomluvená absence žáka 1. stupně přesáhne 25 hodin, žáka 2. stupně 30 hodin v daném čtvrtletí školního roku podá škola podnět k zahájení řízení o přestupku
- Současně je škola povinna bez zbytečného odkladu oznámit vše orgánu sociálně právní ochrany dětí
- Vedle neomluvené absence je třeba věnovat pozornost zvýšené omluvené absenci, což může být projevem skrytého záškoláctví (v takových případech může škola vyžadovat potvrzení lékaře)

14.4. Krizový plán pro řešení kritických situací vzniklých na základě problémového chování žáka či skupiny žáků

Krizový plán obsahuje opatření a postupy, které škola uplatňuje v souvislosti s problémovým chováním žáka (skupiny žáků), kdy dochází k ohrožení žáka samotného (žáků samotných), nebo jeho (jejich) okolí.

Cílem opatření je zajistit všem žákům, pracovníkům školy, ale i samotnému problémovému jedinci (problémové skupině) bezpečí při pobytu ve škole. Uplatněné postupy jsou realizovány v souladu se Školským zákonem.

Přehled realizovaných opatření v kritických situacích:

1. Dohled dospělé osoby nad žákem (skupinou žáků), spolupráce pedagogů a školního poradenského pracoviště:
 - Pedagogové školy jsou seznámeni se zvláštním režimem, který pobyt problémového žáka (žáků) ve škole vyžaduje.
 - Nad žákem je vykonáván zvýšený dohled během výuky, o přestávkách, při přesunech po chodbách, během převlékání v šatně.

- Pedagogové si pravidelně vyměňují informace o situaci v ročníku, který problémový žák navštěvuje, spolupracují s třídním učitelem, se školním metodikem prevence rizikového chování, s výchovným poradcem a s vedením školy.

2. Předcházení krizovým situacím:

- Problémový žák může v případě pocitu očekávání „nezvládnutí situace“ opustit na vlastní žádost učebnu, ještě před tím, než vyvolá konflikt, ale musí být pod dohledem pedagogického pracovníka.
- V případě vzniku vážného konfliktu ve třídě problémový žák odchází pod dohledem dospělé osoby mimo učebnu do prázdné místnosti, kde se uklidní. Poté je nutné s ním provést pohovor, který vede k náhledu na jeho jednání a k přijetí opatření.
- Pokud nedojde ke zklidnění negativních emocí (zlepšení psychického stavu) a žák nebude schopen spolupracovat, vedení školy vyrozumí zákonného zástupce, aby si žáka ze školy odvedl.
- Jestliže nebude možno zákonného zástupce kontaktovat a jednání žáka bude ohrožující pro něho samotného, nebo jeho okolí, vedení školy přivolá RZS, PČR (dle situace a potřeb).
- Školní metodik prevence projedná s žákem a zákonnými zástupci možnost individuální terapie např. ve Středisku výchovné péče Čáp, v PPP, konzultace u klinického psychologa, psychiatra (dle aktuálních potřeb).

3. Řešení krizových situací:

- Pedagog, který bude svědkem krizové situace spojené s agresí (verbálním, či fyzickým napadením), zabrání ve spolupráci s ostatními pracovníky v pokračování násilí.
- Problémový žák (skupina žáků) bude oddělen (oddělena) od třídního kolektivu (sborovna, knihovna, prázdná učebna, kabinet, tělocvična, apod.) a bude do doby poskytnutí odborné pomoci pod dohledem dospělé osoby (dospělých osob).
- V případě nutnosti poskytne první pomoc jednotlivci, či skupině a ihned informuje vedení školy.
- Vedení školy (v případě potřeby) přivolá RZS, PČR a vyrozumí zákonné zástupce, kurátorské oddělení OSPOD (dle aktuální situace).

4. Další opatření:

- Krizová situace bude následně pedagogy a školním metodikem prevence rizikového chování vyšetřena a zaprotokolována.
- Metodik prevence bude o závažných projevech chování nezletilého, problémového žáka (skupiny žáků) neprodleně informovat oddělení OSPOD Liberec.
- Při zhoršení situace bude školní metodik prevence rizikového chování konzultovat další postup s metodickou prevence rizikového chování PPP Liberec, případně s dalšími odborníky.
- Podezření na spáchání trestného činu oznámí vedení školy ihned Policii ČR.
- O všech vážných problematických situacích, které pedagogové školy v souvislosti s chováním žáka (žáků) zaznamenají, budou neprodleně informováni zákonní zástupci.

Shrnutí řešení krizové situace:

1. ZAMEZIT PROBLÉMOVÉMU ŽÁKOVI (SKUPINĚ) V OHROŽUJÍCÍM JEDNÁNÍ
2. PROBLÉMOVÉHO ŽÁKA (SKUPINU) IZOLOVAT OD TŘÍDNÍHO KOLEKTIVU
3. POSKYTNOUT PRVNÍ POMOC (v případě potřeby)
4. ZAJISTIT BEZPEČÍ PRO OHROŽENÉHO ŽÁKA (OHROŽENÉ ŽÁKY)
5. ZAJISTIT DOHLED NAD PROBLÉMOVÝM ŽÁKEM (PROBLÉMOVÝMI ŽÁKY)
6. INFORMOVAT VEDENÍ ŠKOLY
7. VOLAT RZS, PČR (v případě potřeby)
8. UVĚDOMIT ZÁKONNÉ ZÁSTUPCE (požadovat vyzvednutí žáka (žáků) ze školy)
9. VYŠETŘIT INCIDENT
10. REALIZOVAT DALŠÍ POTŘEBNÁ OPATŘENÍ

Kontakty:

155	Rychlá záchranná služba
158	Policie ČR
150	Hasiči
482 710 517	Pedagogicko-psychologická poradna Liberec, Mgr. A. Krejčová
485 244 810	OSPOD Liberec, Bc. J. Špringlová
974 461 329	Policie ČR, oddělení obecné kriminality
485 134 092	Policie ČR, obvodní oddělení Chrastava
485 143 533	Městská policie Chrastava

14. 5. Pracovní náplň školního metodika prevence

- je odpovědný řediteli školy

Metodická, koordinační a informační činnost

Odpovídá:

- koordinaci vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování
- za koordinaci přípravy a realizaci aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu
- za zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým zaměstnancům školy
- za prezentaci výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností
- za vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování, zejména orgánů státní správy a samosprávy, SVP, poskytovatelů sociálních služeb, zdravotnických zařízení, Policie ČR, OSPOD, nestátních organizací působících v oblasti prevence, center krizové intervence a dalších zařízení, institucí a jednotlivých odborníků
- předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školskému poradenskému zařízení
- za vedení dokumentace, evidence a administrativu související se standardními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a předávání informací o realizovaných programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence
- za poskytování poradenských služeb v oblasti rizikového chování pro pedagogické zaměstnance školy (ve spolupráci s výchovným poradcem metodicky usměrňuje a sjednává preventivní činnost učitelů)
-

Zajišťuje:

- shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízeních v rámci prevence rizikového chování v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů
- vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence včetně navržených a realizovaných opatření
- metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování, vyhledávání a nastavení vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování
- koordinaci tvorby, kontrolu, evaluaci a participaci při realizaci minimálního preventivního programu školy
- koordinaci a participaci na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu a xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování
- koordinaci spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a

s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými a dalšími odpornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti rizikového chování

- kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování

Podílí se:

- na přípravě zápisu žáků do 1. tříd

Poradenská činnost

Odpovídá:

- za vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování, poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště ve spolupráci s třídními učiteli
- za vedení dokumentace žáků s projevy rizikového chování
- za zpracování podkladů pro OSPOD, SVP, přestupkovou komisi MML, zdravotnická zařízení

Zajišťuje:

- přípravu podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování a koordinaci poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům školou a specializovanými školskými zařízeními
- práci se žáky s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání
- spolupráci s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd, participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole

Spolupracuje:

- s výchovným poradcem při sledování projevů rizikového chování a navrhuje nápravná opatření
- ve spolupráci s výchovným poradcem organizuje individuální porady pro rodiče při řešení výchovných a vzdělávacích problémů žáků
- s výchovným poradcem na přípravě podmínek pro integraci žáků se zdravotním postižením

Konzultační hodiny metodika prevence

Čas: na základě dohody

Místo: kancelář poradenských služeb

Konzultační hodiny jsou určeny pro pedagogy, zákonné zástupce, žáky.

Drogu ne !!!

Tato věta je velice stručná, často opakovaná dětem. Vyjadřuje daleko složitější problém, který se v posledních letech u nás objevil. Za tyto roky přibýlo mnoho mladých lidí závislých na drogách a naštěstí i další, kterým se podařilo drogy zbavit. Řešení je však složité, bolestné a nekonečně vzdálené.

Dopady nejsou jenom v ekonomické a sociální oblasti, ale i v oblasti zdravotní. Patří sem komplikace zdravotního stavu, které jsou často nevratné, jsou špatně léčitelné, případně i takové, které vedou ke smrti.

Každá informace, rada, i ta nejmenší, má cenu zlata. Má svou cenu i nyní, kdy možná ještě není pozdě.

Co to je šikanování ?

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka nebo skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci nebo skupině žáků, kteří se neumí nebo nemohou z nejrůznějších důvodů bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování.

Pamatuj si:

- 1) nečiň druhému to, co by se Ti nelíbilo, aby druhý činil Tobě!
- 2) pokud máš pocit, že chování Tvých spolužáků vůči Tobě či jiným žákům není v pořádku, nenechávej si to pro sebe!
- 3) oznam vše člověku, ke kterému máš důvěru – maminka, tatínek, třídní učitelka, pan ředitel...

Kyberšikana

Jedná se o šikanování jiné osoby pomocí informačních technologií - internetu, mobilních telefonů, apod. (např. vydírání, ubližování, ztrapňování, obtěžování, ohrožování, zastrašování apod.).

Nejčastější projevy:

- a) Zasílání urážlivých a zastrašujících zpráv nebo pomluv (e-mail, SMS, chat, ICQ, Skype)
- b) Pořizování zvukových záznamů, videí či fotografií, jejich upravování a následné zveřejňování s cílem poškodit vybranou osobu (předem připravený fyzický útok, natáčení učitele apod.)
- c) Vytváření internetových stránek, které urážejí, pomlouvají nebo ponižují konkrétní osobu (blogy a jiné www stránky)
- d) Zneužívání cizího účtu - krádež identity (e-mailového, diskuzního apod.)
- e) Provokování a napadání uživatelů v diskuzních fórech, tapetování (chatovací místnosti apod.)
- f) Odhalování cizích tajemství
- g) Vydírání pomocí mobilního telefonu nebo internetu
- h) Obtěžování a pronásledování voláním, psaním zpráv nebo prozváněním